

MVF- BULLETTINEN

MEDLEMSTIDNING FÖR MALMÖ VILTVÅRDSFÖRENING

Nr 4-97

VAPENCENTRALEN

- Din jaktbutik i Malmö

FAIRFOX 1500 30-06

Komplett studsarpaket, snälltryck
samt 3-9 * 40 Reitz kikarsikte
Reitz har fem års garanti.

FAIRFOX

Hagelbock Modell 82 MCH
Samma höga kvalité som en bock i
10 000 kronorsklassen

ZUGIL 5

Vapensköp för upp till 5 vapen

Paketpris

inklusive:

- två vapenfodral
- två vapenremmar
- en vapenolja
- en stockolja
- en Combi rengöringssats
- en trebent jaktstol

= 12.500 kr

Alternativt vapensköp: **Zugil 9** mot tillägg 400 kr

Vi kan erbjuda tre månader räntefritt.

PS! Andra paketförslag finnes!

Skeppsbron 3, 211 20 MALMÖ. Tel & Fax 040 - 30 33 88

REDAKTÖRENS RUTA

För drygt ett år sedan fick jag av en av våra medlemmar en bok med titeln *...en med var pipa... Berättelser om en yrkesjägares liv i början av 1900-talet*. Författare är Pål Pålsson, vars far var yrkesjägare på några av våra sydsvenska gods. Boken är utgiven i en privatutgåva om 500 exemplar och alltså inte tillgänglig i handeln. Ulf Berghed, som skänkt boken till föreningen, har också skaffat författarens tillstånd att återge bokens historier i MVF-Bulletinen. I detta nummer kommer en första historia om en tjuvjakt på älg, så som den kunde tilldraga sig när seklet var ung, under vinjetten *... en med var pipa...* Ett stort tack till Ulf och till författaren, som numera bor i Partille. Redaktionen tackar också alla medlemmar som bidragit med material och artiklar till vår tidning. Vi framför också föreningens tack till alla annonsörer och sponsorer och uppmanar medlemmarna att när julklapps-inköpen planeras, *gynna dem som gynnar oss!* Med en önskan om en riktigt skön Jul- och Nyårshelg.

Lars G Truedsson

UTGIVNINGSPLAN

- Nr 1 - 28 feb, manusstopp 25 jan.
- Nr 2 - 28 maj, manusstopp 25 apr.
- Nr 3 - 19 aug, manusstopp 25 juli.
- Nr 4 - 28 nov, manusstopp 25 okt.

Red tar tacksamt emot bidrag till MVF-Bulletinen

MVF-BULLETTINEN
Medlemsblad för MALMÖ VILTVÅRDSFÖRENING
Adress: Östra Kattarpsvägen, P1 564, 212 91 Malmö
Postgiro: 63 86 89 - 0
Redaktör och ansvarig utgivare: Lars G Truedsson
Annonschef: Anders Wahlström 040 - 96 32 86. 070 - 591 60 35
Tryckeri: Malmö Centraltryckeri AB
Utgivning: Februari, maj, augusti, november.
Redaktionskommitté: Lars G Truedsson, Sten Christoffersson, Thomas Laurell, Åsa Laurell.

INNEHÅLL

Redaktörens ruta	3	Troféer	8
Utgivningsplan	3	Vilt i Skåne	10
Innehåll	4	Morgonpasset	14
Kalendarium	5	..en med var pipa	16
Noterat	6	Grågås HCN	20
Utbildning	7	Styrelse och kontaktpersoner	22
MVF:s förtjänsttecken	7		

Med detta nummer av MVF-Bulletinen följer inbetalningskortet för 1998 års medlemsavgift. Avgiften skall vara erlagd senast under februari månad. Särskilt viktigt är detta för dem som har funktionärsuppdrag inom föreningen, eftersom erlagd medlemsavgift är ett krav för fortsatt uppdrag.

På talongen har du även möjlighet att notera inom vilken sektion du kan tänka dig att medverka. Vi uppmanar dig att göra detta., eftersom vi skall göra en totalöversyn av innehållet i vårt medlemsregister. Därutöver har du naturligtvis möjlighet att när som helst ta kontakt med sektionsansvariga eller styrelseledamöter, för att få veta vad ett engagemang innebär eller om du vill anmäla dig till någon uppgift.

Medlemsavgiften 1998 för vuxen är 200 kr, make/maka/sambo 50 kr och 90 kr för ungdom upp t o m 17 år. De får då eget ex. av MVF-Bulletinen.

MVF FÖRTJÄNSTTECKEN

Förtjänsttecknet är MVF:s egen utmärkelse, som tilldelas personer som gjort särskilda insatser för föreningen, dess medlemmar eller intressen. I brasrummet på Kvarnbygården finns en förteckning över dem som hittills tilldelats utmärkelsen. I regel utdelas den vid årsstämman. Har du förslag till mottagare inför nästa stämma, kan du föreslå detta för styrelsen senast under januari månad 1997.

Styrelsen

KALENDARIUM

Lördagen den 6 december

Småviltjakt, område 1. Samling kl 09.00

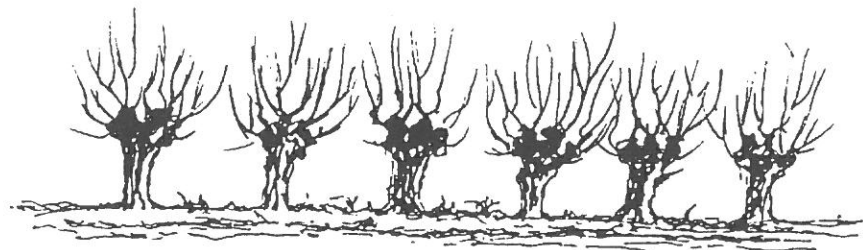
Onsdagen den 15 januari

Motioner till årsstämman inlämnade till kansliet.

Inför småviltjakterna sker samlingen för område 1 på Kvarnbygården och för område 4 på Resåkragården och Vomb vid infarten till Vattenverksvägen.

Klöviltjakterna planeras fortgå t o m februari månad på Vomb och på Sturup. Vilttillgång och antalet kvarvarande djur på licenser är avgörande.

Tillkommande aktiviteter och ändringar anslås på Kvarnbygårdens anslagstavla och ges upplysningar om via kansliet.

Laddutrustning / Lyman, RCBS

Hylsor / Starline (fabriksnya Amerikanska tomhylsor)

Krut / Norma

Kulor / Barnes, Hornady, Nossler, Sierra, Speer

Tändhattar / CCI, Federal, Remington, Winchester

Ammunition / Federal, PMC, Sellier & Bellot, Winchester

Kikare & Kikarsikten / Bushnell, Leupold, Smitt & Bender

Detta och mycket annat hittar Du i vår katalog.
Beställ katalogen **GRATIS** - ring, faxa eller skriv till oss.

Ditt postorderföretag i Skåne

U-sport

Vapex Import & Export AB

Box 147, 235 22 VELLINGE

Ordertel: 040-420323 Fax: 040-424563

ORDER PER POST ELLER FAX

Öppet dagligen 9.00- 18.00, to 9.00-16.00

MVF:s VALBEREDNING

En valberedning arbetar hela året, men mest koncentrerat inför årsmötena. På bilden ser du MVF:s valberedning, som består av Jan-Åke Fransson, Sven Altrell och Bo Berggren. Tveka ej att ta kontakt med dem om du har förslag till funktionärer, eller om du själv vill hjälpa till med något.

SKJUTBANAN I VINNINGE

Det är ännu ovisst hur det blir med skyttet på vår bana i Vinninge efter årsskiftet. Blir det blyhagelförbud, måste vi kanske avveckla den. I så fall kommer skytte-sektionen att vila i avvaktan på en slutlig lösning. Skytteinstruktörerna kommer i så fall att tills vidare arbeta inom utbildningssektionen, för att ge stöd i första hand åt jägarskolorna. Träningskyttet löses i mellantiden för dessa cirklar genom tillgång till skytteanläggningen vid södra infarten till Landskrona. Ytterligare information kan ges in på nyåret.

En lyckad jakt börjar hos

Hos oss hittar Du ett brett sortiment till bra priser - året om!

Vi är redan kända för vår personliga service och trevliga bemötande. Välkommen Du också och känn av

**Länsmansgatan 1 - 232 34 Arlöw
040 - 43 26 26**

Höstens studieverksamheten i MVF:s verksamhet har just påbörjats. De cirklar som haft den största efterfrågan är:

Jägarskolan, som vanligt den viktigaste hörnstenen i verksamheten - ett fåtal platser finns ännu lediga. Eventuellt kommer en fjärde cirkel att starta om tillräckligt antal deltagare anmäler sig.

Från skott till gryta, har visat sig vara efterfrågad - detta inneburit att kursen är fulltecknad.

Tillagning av vilt, där våra kockar lär dig skapa en festmåltid av det jaktbara viltet är fulltecknad, däremot finns ett fåtal platser kvar när det gäller *tillagning av fiskrätter*.

Bättre jaktskott, är en av de viktigaste cirklarna för en nybliven jägare. Borde vara fulltecknad men ännu finns platser kvar!!

Vapen ammunition och handladdning, som ger cirkeldeltagaren kunskaper om vapen och ladda din egen kulammunition. Efter genomgången kurs har du tillgång till föreningens lokaler för handladdning. *Eftersök*, en av de cirklar varje hundförare borde gå, dels för att komplettera sina kunskaper om apportionering och spårning av fällt eller skadat vilt samt inte minst ta upp sina "problem" med sin egen hund i gruppen.

Glöm ej det övriga utbudet av cirklar, se Bulletin nr 3. Ta dig i "kragen" och anmäl dig till en av de cirklar som bedrivs i MVF:s regi i samarbete med Studiefrämjandet. Förfrågningar om och anmälan till cirklarna kan göras till MVF:s kansli, tel 040 - 49 49 30 eller till studieledarna Anders Wahlström tel 040 - 96 32 86 och Olle Dahlkvist tel 040 - 46 54 61.

ALLT INOM TELEKOMMUNIKATION

Jaktradio

Hörselskydd (Peltor)

Telefoner

Telefonväxlar

Telefax

Mobiltelefon (NMT / GSM)

Kommunikationsutrustning

KÖPER DU HOS:

ocom telecenter AB

MALMÖ: Lundavägen 64

040 - 18 98 50

LUND: Fjelievägen

046 - 13 53 80

TRELLEBORG: Hedvägen 17

0410 - 18 400

HELSINGBORG: Lilla Garnisonsgatan 29

042 - 15 23 43

KRISTIANSTAD: Norretullsvägen 15

044 - 20 98 80

HALMSTAD: Laholmsvägen 91

035 - 16 91 00

EGEN SERVICE I MALMÖ

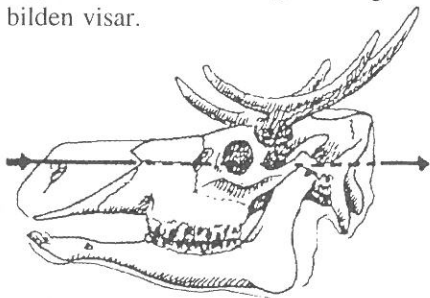
JAKTTROFÉER

Bedömning av jakttroféer

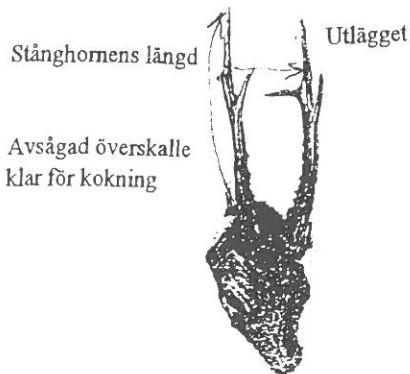
Det sprakade muntert inbjudande i brasan när vi kom till Kvarnbygården, för att vara med om MVF:s temakväll, som skulle handla om mätning och bedömning av jakttroféer.

För mig som går på "Jägarskolan" var detta ett ämne, som jag kanske hört talas om, men knappast mera. Till en början var det lite svårt att hänga med, men Poul-Erik Jensen från Skånska Jägarsällskapet och Karl-Erik Larsson från Skogsvårdsstyrelsen var mycket omsorgsfulla i sin genomgång och på slutet blev det riktigt spännande, nästan som en tävling.

Råbocken bör vara tre år eller äldre, för att hornen skall vara kraftiga och stora nog för att ge medalj. Djur som håller till på kalkrik mark får större och kraftigare horn, delvis beroende på berggrunden och de salter den avger. Det finns ingen forskning på detta, men det är klarlagt, att bockar i vissa områden med kalkrik mark har kraftigare horn. Det gick alltså ut på att värdera hornen från råbockar, som deltagare hade skjutit och sedan tagit vara på hornen, behandlat den efter konstens alla regler, vilket jag inte hade någon som helst kunskap om. -Kommer på nästa temakväll. Kraniet skall i alla fall sågas av och man börjar framifrån och lägger sågsnittet i kraniets längdriktning som bilden visar.

Det var nog åtta horn som hade lämnats in för bedömning. Man började med att väga hornen och den bit av kraniet som lämnats kvar. Var hela kraniet kvar, fick man avdrag på vikten 25 - 30 gram och var det för mycket borttaget, lade man på några gram till vikten. Vikten har mycket stor betydelse så till vida, att om den understiger 350 gram är chansen mycket liten att slutpoängen ska komma upp till 105, vilket är talet för att man skall erhålla en bronsmedalj.

Förutom vikten mätte man stånghornens längd och utlägget. Sedan var resten en bedömning, och som alltid vid sådana tillfällen, är det upp till vad den som dömer vad man tycker om.

Det man bedömer är:

a) skönheten

Färgen på hornen är bäst om de är svarta eller mörkt bruna. Den mörka färgen får hornen när djuret fejar hornen mot gran och tall, al, asp och ek, vars kåda ger en mörk färg på hornen. Spetsarna skall vara vita eller ljusa och putsade. Hornen skall vara regelbundna och i god form. Djur

som håller till ute på slättmark har alltid mycket ljusa horn.

b) pärlningen

Pärlningen skall vara jämnt fördelad och riklig över båda hornen för att ge poäng.

c) rosorna

Rosorna skall vara stora och jämna för att ge hög poäng.

På dessa tre bedömningskriterier är poängen 0 - 4, där fyra är högsta poäng. Man delar också ut halva poäng. Efter detta följer en uträkning, som jag inte vill gå in på, men det är en slutpoäng man räknar fram, där

105 - 114,9 ger en bronsmedalj

115 - 129,9 ger en silvermedalj

130 och mer ger en guldmedalj

Bland hornen som bedömdes den här kvällen fick ett 121,7 poäng och en silvermedalj. Ett annat fick 108 poäng, klar bronsmedalj, men eftersom bocken var skjuten i Tyskland, fick ägaren ingen medalj.

Vi fick också se två stycken silvermedaljerade kronhjortshorn. De var tunga och mycket vackra. Dovhjortens skovelhorn visades också. De var ljusa till färgen. Skovelhornen är som störst då djuret är 7 - 8 år gammalt. Taggarna på ett skovelhorn skall vara minst 3 cm, annars kallar man dem för utskott.

Det är ovanligt att älghorn här nerifrån blir medaljerade. Orsaken skulle vara att jägarna här skjuter djuren i ung ålder, då hornen inte hunnit bli så stora. Vi fick slutligen en snabbgenomgång i hur mätningen av hornen från kronhjort och dovhjort mättes och bedömdes.

Ett litet tips för fågeljägaren var, att man kan spara morkullans penselfjäder som en liten trofé. Den sitter vid basen på den yttersta handpennan.

En lärorik och spännande temakväll.

Text o bild: Helén Hedlund- Håkansson

Knut Johansson (tv) med silvermedaljhornet, Rudolf Andersson och Lennart Gotthardsson, som vid nästföljande temakväll demonstrerade tillvaratagande av troféer

Vilt i Skåne

Raphönan, jordbruksbygdens fågel

Finns det någon älskligare fågel än raphönan? I mina ögon har hon ingen like. Hela den lilla uppenbarelsen utstrålar vänlig anspråkslöshet. Liten, rund och go, klädd i diskreta gråvattrade, bruna och rostfärgade fjädrar, för hon en oftast undanskymd tillvaro i jordbrukslandskapet. Till skillnad från sin pråliga kusin fasanen är raphönan familjekär och båda föräldrarna tar sin del av ansvaret för kycklingarnas uppväxt. Tuppen vakar över de sina med sträckt hals och stilla sommarkvällar kan man höra hans sträva men vänliga *kirrick* ljuda över nejden. Skingras kullen av jägare och hund, lockar de på varandra med samma läte, och snart är familjen åter samlad för att tillsammans ge sig av från det farliga grannskapet.

Tyvär träffar man alltmer sällan på raphöns i våra marker. Fälten är för stora och öde, kantonerna för få och för små, fienderna för många och den skånske bonden är på tok för effektiv när han sprutar bort alla de insekter, som kycklingarna behöver för att kunna överleva. Men en spillra av raphönsen håller sig envist kvar. Senast häromdagen kom en kull om åtta stycken promenerande över min tomt söder om Malmö, irriterat tittande sig över ryggen mot den idoge lantman som just tog sig friheten att riva upp en till min trädgård gränsande vetestubb, som hade varit deras hem och skafferi hela hösten.

Put and take

Många gamla MVF:are minns säkert den fantastiskt fina raphönsstam, som fanns på gamla Bulltoftafältet, innan det bebyggdes. Fåglarna älskade tydligen dess vidsträckta ogräsområden och trivdes och förökade sig trots alla störningar i form av

lösspringande hundar och motionärer. Enda stället jag känner till i denna del av Skåne där det fortfarande finns skapligt med raphöns är öster om Lund. På en gård jag känner väl till, brukar det alltid finnas ett par, tre kullar. Men så pysslar jakträttsinnehavaren också om dem ordentligt, även om han tar en viss tribut ur kullarna.

Annars är det sällan man skjuter vilda raphöns. I september i år jagade jag i

Raphönan trivs bäst i småskalig jordbruksbygd med omväxlande grödor och inslag av ogräsvegetation.

trakten av Södra Sandby och sköt ett par stycken ur en vildkull, men sedan dess har det inte blivit några. Däremot har jag fällt åtskilliga utsatta raphöns på olika ställen i södra Skåne och Halland. Jakten på dessa utsatta fåglar kan vara mycket bra, men är det sällan. Det förekommer alldeles för mycket "put and take" jakt på raphöns, då fåglarna ibland till och med sätts ut samma dag som jakten skall äga rum. Förutom de etiska aspekter man kan och bör ha på sådana tilltag, kan själva jakten inte jämföras med jakt på vilda höns.

Men visst kan man sätta ut raphöns så att de ger en i stort sett fullständig jaktupplevelse. Men då måste de sättas ut redan under eftersommaren i rymliga voljärer och släp-

pas ut i små portioner, så att de i burens kvarvarande fåglarna håller de utsläppta kvar på platsen. Är biotopen lämplig, fungerar sådan utsättning mycket bra, och när jaktsäsongen randas är de svåra att skilja från vilda raphöns. Är man rädd för att släppa ut alla hönsen, men samtidigt inte vill att några "lockfåglar" hela tiden måste stanna kvar i voljären, kan man ge sig på att bygga en lite längre bur med två avdelningar och dörr i båda. Då kan man släppa ut alla hönsen ur ena avdelningen, och efter några dagar fodra in de flesta av dem i den tomma burhalvan, varefter den andra avdelningen öppnas och hönsen där får vara ute ett tag. Jag har inte själv provat denna modell, men jag fann en beskriv-

Den stående hunden måste vara en tränad apportör för att kunna lokalisera skadskjutna raphöns i sockerbetor och annan lite högre vegetation.

ning över en sådan voljär på Internet, och tyckte idén var utmärkt.

Biotopvård bäst

Naturligtvis är det tänkbart att man med utsättning hjälper rapphönsen att komma igen som häckfåglar på marken, men man skall inte ha för stora förhoppningar i den vägen. De som klarar jakten brukar vara som bortblåsta nästa vår. Därför finns ingen anledning att låta bli att jaga de höns man sätter ut. En ganska stor procent överlever i alla fall jakten, och då finns ju i alla fall en möjligen de häckar nästa vår.

Nej, bästa sättet att få rapphöns i marken är att förbättra biotopen och att stödutfodra under vintern. Tyvärr är de biotopförbättringar som ger en tätare rapphönsstam sällan i harmoni med ett modernt jordbruk. Rapphöns trivs nämligen bäst i ett mycket omväxlande landskap med häckar, vallar, diken och små fält med omväxlande grödor. De vill ha lite högre, torra partier att häcka på, gott om insekter och ogräsfrön, och fram på vårvintern gärna lite grönfoder i form av sädesbrodd.

I stort sett är det bara det sist nämnda som dagens jordbrukslandskap bjuder på i tillräcklig omfattning. Fast ligger snön djup, kan rapphönsen ha svårt att komma åt brodden. Då kan man hjälpa dem genom att ploga undan snön längs en vall eller ett dike. Det uppskattas även av hararna.

Jakten på rapphöns sker så gott som avslutande med stående hund. Kopplingen mellan stående hund och rapphöns är så stark, att de flesta jägare utan fågelhund inte bryr sig om att jaga rapphöns. Själv skjuter jag dessutom en hel del rapphöns över stötande hund. Vissa dagar och i vissa terränger kan spanieln faktiskt vara effektivare. Bland annat gäller det utsatta höns i betfält och andra ställen där de kan löpa undan nästan obehindrat.

Kunglig jakt

Häromåret var jag som hundförare med om en sådan jakt på ett skåniskt gods, där kungen skulle jaga rapphöns med några vänner. Det fanns både stående och stötande hundar att välja på, och kungen valde att jaga över settrar tillsammans med tre andra jägare. De två återstående var därför hänvisade till mina och en väns spaniels. I början såg de lite molokna ut, men efterhand gick det upp för dem att denna gång var det de, och inte majestädet, som hade en kunglig jakt. Efter ett par timmars jakt kunde vi ståta med 25 rapphöns. Resultatet för de andra blev, om jag minns rätt, två fåglar.

En jaktform som knappast förekommer i Sverige, men som jag varit med om ett par gånger i England, är drivna rapphöns. Det är något helt annat än fasanklappjakt. Rapphönsen kommer i små sällskap, dyker plötsligt upp över en häck eller trädrad och har passerat innan den ovane hunnit få iväg skottet. Så småningom lär man sig hänga med i svängarna och försöker fälla hönsen just innan de passerar, men sådana sneda motskott på nära håll mot snabbt flygande fåglar är mycket svåra. När skottet går är fåglarna för nära, och de passerar innan man hinner få iväg andra pipan. Resultaten kommer inte förrän man lärt sig att skjuta motskott redan innan rapphönsen är i gott håll. Då är de på lagom avstånd när skottet går. Den som kan ladda snabbt och klarar att hålla två nya patroner mellan vänsterhandens fingrar medan han skjuter, hinner också sno runt och få en eller två fåglar i frånskott.

Men trots allt är det i alla fall jakten över stående hund som tar priset, i alla fall de relativt få gånger allt verkligen klaffar. Det är fart och fläkt med snabba hundar, som pilar likt lågt flygande svalor över stubbar och trädor under härliga

septemberdagar, då luften är lätt att andas, solen skiner och himlen är så där blå, som den bara är när hösten står för dörren. Plötsligt står hunden som en stenstod med rapphönsvittring i näsan. Avance! och den kör upp den tryckande rapphönskullen, som lyfter i samlad oordning. Vingar pis-kar frenetiskt luften medan hunden kastar sig till marken, med blicken fastlåst vid de flyende fåglarna. Två snabba skott mot fåglar i den täta flockens ytterkant, lätta dunsar mot markens ännu mjuka vegetation och några dun som sakta seglar iväg med vinden, därefter är allt lugnt. Jakten är över, en fågel eller två är nere och hunden stilla, upphetsad men behärskad, förväntansfullt väntande på apportkommandot.

Då kan man kosta på sig att stå kvar ett tag med bruten bössa i armvecket, medan pulsen sakta närmar sig den normala.

Hunden mår bara bra av att få vänta på apportkommandot. När det äntligen kommer, störtar den iväg, hejdar sig när den känner rapphönsens vittring, snor runt ett tag innan den finner vad den söker, fattar fågeln i ett försiktigt grepp och kommer stolt åter med bytet och lämnar av det i handen.

Det är i sådana ögonblick jag önskar att jag fortfarande var rökare och hade en kär gammal pipa i fickan. Då kunde jag sätta mig ner med hunden intill mig, stoppa pipan med varsam hand, tända den omsorgsfullt och dra några djupa bloss, låta fingrarna eftertänksamt löpa över rapphönsens gråmelerade, nötbruna och roströda fjäderskrud och skåda ut över de gyllene septembermarkerna, medan sinnena åter genomlever varje jaktens ögonblick, hjärtat slår lätt och själen jublar under öppen himmel.

Text & foto: Sten Christoffersson

**CHLORIDE
MOTIVE POWER**

Batteriunion AB, Ridbanegatan 4, 213 77 Malmö

Telefon 040-21 08 02 • Fax 040-21 67 50

JAKTREPORTAGE

Morgonpasset

Morgonpasset hade börjat i gryningen. Jag satt på en gammal stubbe och höll nästan på att somna. Jag hade varit uppe tidigt, när det fortfarande var mörkt ute. Jag hade gjort eld i den gamla kokspisen och försökt att skramla så lite som möjligt med spisringarna för att inte väcka de andra som inte skulle med på jakt. Det fanns fortfarande glöd från gårdagen bland askan. Kvällen hade blivit sen och med värme i bröstet minns jag hur skratten hade studsat mellan torpets väggar. Kanske det hade varit på samma sätt när stugan hade byggts för över 250 år sedan och de steniga tegarna hade fött och fostat släktled på släktled. Det var på den tiden när de små tingen i livet gav glädje och närheten till djur och natur ofta betydde liv eller död. I en bouppteckning om torpet står det att läsa: "Om sommaren rodde man det kärnade smöret över sjön

och om vintern drog man det på släde över isen".

Snart kokade kaffevattnet och jag drack en härlig kopp kaffe under tiden som jag krängde på mig stövlar och allt annat och kollade bössa och ammunition. När jag öppnade dörren till förstugan, så försvann en grävling snabbt upp och in under stenmuren mot kohagen. Nu fick jag en förklaring till alla repor på ytterdörren. Det var frost i luften, åtminstone kändes det så och björkarna tävlade med asp och lönn om vem som hade de vackraste färgerna. Morgondaggen lindade sig runt spindelväven och blev till naturens egna diamanter.

När jag satt på stubben vid mitt pass ovanför Frögård, så var tystnaden nästan bedövande. Tveksamt, prövande så hördes en och annan småfågel kvittra till.

dom flesta hade väl gett sig av redan, men jag kunde förnimma hur dom sträckte på kropparna och borrade upp bröstfjädrarna. En ny dag var i vardande. Nere över sjön Spjuten låg morgondimman tät som ett duntäcke och en fylking av änder sträckte lågt över dimbankarna. Det luktade av löv, barr och fuktig jord. I fjärran hördes skriket och skränet från kanadagås, men korna i Brömes hage höll sig fortfarande tysta, även om kvigorna hade nafsat mig i ryggen när jag klev genom stättan i hagen. Jag hörde hur löven rasade från träden runt omkring mig. Det lät nästan som ett vårregn, fastän det var tidig höst. Plötsligt så fanns hon där. Bössan låg säkrad över mina knän och jag vågade inte röra den. Vi satt länge och tittade på varandra, förundrade och nyfikna. Jag var helt betagen i hennes skönhet. Solen speglade sig i hennes päls. Huvudet var så vackert med kloka och vaksamma ögon.

Det silvervita bröstskägget liksom bara rann över i en rödbrunsprängd päls. Hon hade silvervita hårpenslar i öronen, liksom hängsmycken. Hon vred och vände och lutade huvudet fram och tillbaka och kikade länge och nyfiket på mig. Jag satt helt stilla och bara njöt och försökte inte röra bössan. Så reste hon sig sakta, och lika plötsligt som räven hade dykt upp, lika tyst och ljudlöst försvann hon. Men innan hon försvann bland undervegetationen, så vände hon sig om och tittade på mig. Det var nästan som om hon log. Solen silade ner genom lövverket och ormbunkarna gungade där hon försvann. Jag satt länge stilla utan att fatta det överkliga i allt som hade hänt. Det var liksom om jag hade drömt. Men jag var ju vaken. Eller?

Text: Curt Lindström

Bild: Dawid Hewitt

Vi tackar för det gångna året med fina julerbjudanden:

Jaktmössa med vändbar kalott	100,-
Vantar, Husqvarna	100,-
Flåkniv, egen design med fodral	195,-
Jaktstol, 3-bent i kordura	150,-
Läderkoffert	1395,-
Stövlar, Neopren Tretorn	645,-
Hagelammunition, Express 12/70 32gr	75,- / 25 st
Hagelammunition, Sellier&Bellot SuperBlackStar 12/70, US5 30,-/10 st	
Hagelammunition, Sellier&Bellot Kal 410 US5 110,- / 25 st	
Jaktmatch, Sellier&Bellot 308w / 30-06 100,- / 20 st	

Köp dina fyrverkeripjäser och "smällare" hos oss.
Dessutom hittar Du många andra fina "klipp" i

Din jaktbutik i Malmö

VAPENCENTRALEN

Skeppsbron 3, 211 20 MALMÖ, Tel & fax 040-30 33 88

...EN MED VAR PIPA...

Månskensjakt

En äldre kollega till far hette Jonsson. En kraftig och skojfrisk yrkes-Nimrod om vilken det gick många mer eller mindre troliga historier! Han var en skicklig jaktvårdare och en legendarisk skytt, som avancerat till allt bättre platser. 1917 kom han till X-holms gods och där blev han fast för gott. Detta sedan den barskt patriarkale men också humoristiske godsägaren och majoren tagit honom "bildligt" i örat efter en historia med majorskans kammarjungfru. Dåtida gods hade många tjänare av båda könen och givetvis kunde "tycke uppstå" - och därav följer. Räfsten slutade i adventbröllopp och barndop på trettondagen. Majoren var närvarande vid båda högtidligheterna.

- Nu sköter du dig Jonsson, mullrade han efter vigseln. Jag räknar med lika fina skottlister som förut! MEN - om jag så mycket som anar någon ny nedlagd kjolhöna efter det här så tager dig Den Phule själv! Begrips!? Nuses vi i morgon klockan åtta. Med stövlarna. Här skall jagas hare till annandagens middag!

Det var klara verba och Johansson lyckades - till både majorens och hans frus förvåning! - hålla sig på den beordrade monogama linjen. Härigenom insparad energi lades på jaktvården och godsägaren gnuggade händerna. Så icke tjuvskyttarna, som genom kunskapare brukat hålla reda på vilka nätter jägaren var ute på vift. Nu dök han upp när och var som helst och hotade att spiolera hela näringen! Högsommaren förgick emellertid, augusti närmade sig sitt slut och i marodörernas nästen smiddes planer inför det stundande välsignade höstmörkret.

Jonssons revir gränsade någon kilometer

mot storbonden Långe-Lars skogar. Sedan urminnes tider gick här ett älgstråk fram. Inte spikrakt, utan vindlande än på ena sidan rågången, än på andra. Bondeskogen stod på vattensjuk och mager grund, medan det på godsets sida fanns ett uppodlat skifte på god jord. Just detta år var fältet besätt med havre, ett dragplåster för älg. Långe-Lars och hans gänglige son, vars kurande hållning givit honom öknamnet "Fryserom-ryggen", var båda jaktgalna och ansåg att älg skulle nedläggas runt månadsskiftet september / oktober. D v s innan viltet irriterades av laglydande konkurrerande jaktlag. På vilken sida rågångarna skotten föll var inte så noga...

Både Jonsson och paret på andra sidan gränsen hade med välbehag sett en älgko med två kalvar äta upp sig på godsets havrefält. Och då även en tjur efter brunsten stannat kvar steg spänningen ytterligare. Kvällsskymningen faller allt tätare och september framskrider med gula färgstänk på fält och skog. Jonsson gör allt tätare inspektionsrundor vid rågången. Precis som far och son på andra sidan. De sistnämnda gör sig så osynliga som möjligt medan jägaren är mån om att visa sig. Verkan blir den avsedda

- Det är hög tid att vi får klippt någon av dom, fastslår Långe-Lars och Fryserom-ryggen kurar ivrigt samtycke.

- Men jägarjäveln stryker ju omkring på alla tider om dygnet! Så de kan bli knepit å komma till skott...

Ödet tycktes dem emellertid gunstigt. I slutet av september infaller majorens sextio-årsdag. Och ryktet visste förtälja, att alla godsets underlydande, jämsides med kalaset på borgen, skulle undfägnas vid lång-

bord på logen. Där skulle även anordnas dans, varför risken att denna natt råka ut för Johansson måste anses minimal. Det värda paret grinar knip-slugt och laddar muskedunderna.

Men inte heller jägaren var tappad bakom någon vagn! Genom att placera en och annan kaninstek hos de barnrika statarfamiljerna hade han skaffat vänner och informatörer hos dessa. Tipsen hade lett till att några tjuvskyttar hade tagits på bar gärning. Men att få in något öra hos Långe-Lars tycktes vara omöjligt.

Rättarns Erik var en klipsk rackare och favorit hos Jonsson. Ynglingen å sin sida dyrkade jägaren och drömde om att en gång själv bli en sådan. På sistone hade han börjat sällskapa med Långe-Lars lillpiga och häri såg Jonsson stora möjligheter. Erik lovades rekommendationer hos majoren att bli jaktelev nästa vår mot att lista ut vad Fryserom-ryggen och hans fader hade för planer. Med sikte på jägartiteln kysste Erik redan samma onsdagskväll - utöver sans och vett - allt Jonsson ville veta, ur pigan: Älgskyttarna tänkte ta chansen på lördag, kalaskvällen. Börja söket vid havreå kern, fortsätta inpå godset och hoppas på turen. -Jahaja, nog ska vi ge dom nåt å skjuta på, grinar Jonsson och skissar sin plan för den unge medhjälparen. Som imponerar på sin idol genom att komma med ett par raffinerade tillägg.

- Gosse! Du kommer att bli en bra jägare! Hela deras plan stod och föll emellertid på en viktig detalj. De sågade, snickrade och sökte alla tänkbara ersättningar, men då fredagen kom utan att de lyckats lösa problemet gick Jonsson i ren desperation till majoren. Denne lyssnar under allt bredare leende och brister slutligen i skratt.

- Ta mej böveln! En utmärkt plan, frustar han. Exemplet i hallen får du emellertid

inte röra. Men titta uppe i västra tornkammaren. Inspektoren har nyckel. Där hänger ett fult gammalt monster och blänger - ta det! Tusan också att man ska vara så upptagen! Jag skulle velat leda operationen själv!

Jonsson får en klapp på axeln innan majoren avrundar:

- Rapport skall avläggas till mig direkt efter uppdraget. Hur sent det än kan bli! Marsch iväg nu, din skojare!

Skuggorna är långa och djupa på Långe-Lars sida. Far och son smyger försiktigt fram mot rågången. Följer älgstråket mot den naturliga passagen till godsets havreåker, en öppning mellan två väldiga flyttblock. Bakom det ena vaktar en orörlig figur.

Fältet ligger klart i månsken. Tjuvjägarna spanar försiktigt över gränsen.

Och där...

-Titt' på skam grå, väser Fryserom-ryggen upphetsat, Där...

Faders fluktat i det darrande fingrets riktning. Och upptäcker även han en omisskännlig silhuett i åkerns bortredel, älgturen! Hållet är styvt, men de kommer teckenpråkligt överens om att försöka.

- Ja skjuter först, mimar Långe-Lars. Ramlar han inte direkt så fyrar du på osså!

Skotten ekar i natten, den väldiga hornkronan vajar men faller inte. Även sonen avlossar sitt skott och då sjunker bjässen ihop. Med ett konstigt knakande ljud. Men det märker inte de triumffyllda skyttarna. De låter gevären ligga och störtar med dragna knivar fram mot sitt byte. Här gäller det att sticka och stycka snabbt, dra godbitarna över gränsen, hämta häst och släpa och få hem bytet till väntande grytor och saltkar. Figuren bakom flyttblocket kommer hastigt fram ur slagskuggan. Remmar tjuvskyttarnas gevär över axeln, osäkrar sin

egen hagelbössa och sätter av efter dem. Det blint framrusande paret har väl en tio meter kvar till älgkroppen då ett skott smäller strax bakom dem. Den ledande Fryser-om-ryggen fjärtar av skräck, snubblar och plöjer havreåkern med näsan. Långe-Lars stelnar mitt i ett språngsteg, grenslar och lufttömmar sonen medan ett stort frågetecken vibrerar mellan hans ringande öron: Va i helvete var detta?! Så hör han hastiga steg och skådar upp på den bistert blängande Jonsson. Som just matar in en ny Gyttopp tolva i vänsterpipan. Och lite nonchalant låter bössmyningarna pendla mellan de båda hoptrasslade tjuvjägarna.

- Skott i luften ä ett slöseri ja allri gillat, morrar jägarn. Så de ä bäst ni sitter vackert mens vi gör upp den här affären. Annars kan de hända att somlia får blyloppor i svinpälsarna!

Storbonden har nu hämtat sig något och försöker ta ton.

- Åja, va så lagom stor i käften du! Utan vittne kommer du inte långt mä oss!

- Skulle tro de räcker mä dom två, nickar Jonsson mot rättsaren och Erik, som reser sig ur diket intill.

- Men här ä inte tid å prata gössel! vi skall hem innan logdansen ä slut å har liksom lite brått. Så bestäm er kvickt. Vill ni bli "övertalade" att gå mä på kalas hos majoren å få träffa lansfiskalen där på direkten? Eller lämna gevär å ammunition å knivar te mej å få smyga hem utan handpåläggning? Ett hyggligt bud, eller va?

Den hotande skandalen med länsman och rättgång och kännedom om Jonsson "handpåläggningar" underlättade valet. Även om det sved i skinnen att mista jaktutrustningen.

- Men inan vi skiljs skall vi väl titta efter var skotten tatt?

Och Jonsson föser fram de båda slokörade

marodörerna mot vad de hittills trott vara en ståtlig älgdjur.

De tre godsanställda kan inte hålla tillbaka ett unisont gapskratt då de ser hakorna dala på far och son. Bytet visar sig bestå av ett gammalt uppstoppat älg huvud och en hoprasad träställning under en grå presenning!

- Bra skötet, berömmar Jonsson sakkunnigt. Ett skott i halsen å ett i bogen. Men utan hjälp utå pojkarnas rep hade ni nock allri fått ikull han!

Långe-Lars är vit av raseri men inser sitt underläge och totala nederlag. Tar sonen under armen och drar iväg mot gränsen. Men efter några steg rinner sinnet på Fryser-om-ryggen och han börjar tala stora ord om vad som skall hända då de träffas nästa gång. Tiraden ändar snabbt då Jonsson sätter ett skott i tuvorna mellan dem och ryter likt majoren själv: "Språngmarsch! Ett två! Ett två!"

De är ur sikte långt innan ljudet av deras flåsande galopp hunnit förtona!

Hemma på borgen har majoren gett stränga order, att så snart jägaren och hans medhjälpare dyker upp ska de föras till hans kontor. Och där väntar de nu. Med älg huvud och beslagtagna vapen.

- Sitt, säger majoren då han en stund senare kommer in. Det har tagit en stund att komma från gästerna och han är en smula andfådd då han slår sig ner bakom sitt väldiga skrivbord. Då han tittar upp finner han sitt folk ännu stående. De har nämligen trott sig höra fel: Sitta inför majoren?!

- För böveln, gossar...

Majoren förstår att hans avsteg från den vanliga rutinen förvillat. Han slår ursäktande ut med handen.

- I kväll äter jag inga människor! Sätt er nu. Och så till rapporten, Jonsson! Efter allt silat snack i salongen kan jag behöva höra något mera karlaaktigt!

Jonsson är en god berättare och snart frustar den väldige majoren av skratt.

- Bra gossar! Alldeles förbålt bra! Och var inte rädda för några följder. Jag svarar för mitt folk och för vad som händer på mina domäner! Han betraktar fundersamt det gamla älg huvudet och de två kulgevären. Nickar och skrattar för sig själv.

- Nu går ni ner till mamsell i köket. Jag har gett order om mat och dryck till er. Och sen går ni och sätter fart på logdansen! Men Jonsson stannar ett par minuter. Marsch!

- Jaha, du Jonsson, säger majoren då han blivit ensam med sin jägare. Bra karlar de där två. Erik får bli jaktelev som du anhållit om. Sen de där två gevären... Ja ja - jag vet vilka hemgjorda lagar ni jägare och skogvaktare tillämpar. Ett utmärkt system! Sådant läder skall sådan smörja ha. Dessutom är länsman och stämningar och processer ett otyg. Fortsätt som förut bara! Du hade väl tänkt sälja bössorna? Jag lägger ett bud på 100 kronor. Accepterar du det?

Jonsson blir överrumplad. Men budet ligger nära vad han tänkt sig så han slår till.

- Bra, muttrar hans chef och plockar fram pengarna ur skrivbordslådan. Och så tar du gevären med dig ner. Det där skall rättsaren

ha och det andra ger du till pojken.

Han ler belåtet inför Jonssons glada förbluffning. Inte ofta en får den skojaren att tappa masken, tänker han belåtet.

Men så stramar han åter upp sig.

- Order för i morgon: Du skall vara här på kontoret klockan åtta! Vi skall planera höstens partier. Jaktkedjor och hela programmet. Förresten - har du plats för det gamla älg huvudet kan du få ta det. Utgå!

- Din gamle brumbjörn, mumlar Jonsson för sig själv på vägen ner till kamraterna. Men maken till chef finns det inte!

De två jagade tillsammans i många år. Jonsson behövde aldrig flytta från godset. Majoren hade skrivit tjänste-bostaden på honom att disponeras till döddagar. En frikostlig och fin gest. Men det var ju jägare emellan!

Nu undrar kanske läsaren hur det gick i fortsättningen med Långe-Lars och Fryser-om-ryggen? Ja - de ruvade givetvis på hämnd. Och lyckades ställa till det för Jonsson ett par gånger. Som givetvis slog tillbaka. Men det är en annan historia!

En historia ur ...en med var pipa...

Berättelser om en yrkesjägares liv i början av 1900-talet av Pål Pålsson.

VAPEN

VAPENSKÅP

AMMUNITION

JAKTTILLBEHÖR

Tisdag - fredag kl 09.00 - 18.00

Lördag kl 09.00 - 12.00

(Måndag stängt)

Vid höstjakten 1994 fällde Anders Wahlström en grågås från "båtasset" vid Björkesåkrasjön. Gåsen var märkt med en blå halsring, märkt: HCN, och ingår därmed i det omfattande forskningsprojekt om gäss, som Hakon Persson berättade om vid en tidigare temakväll. Via det projektet vet vi följande om familjen:

HCN:s föräldrar är ett framgångsrikt par. Modern är märkt 1989 och fadern 1990. De har häckat ihop åtminstone sedan 1990 och har under perioden 1989 - 1995 fått 28 flygga ungar. (6 + 6 + 5 + 4 + 3 + 4 + 0 = 28). Paret övervintrar uppenbarligen någonstans i sydvästra Holland, men den exakta platsen har ännu inte fastställts.

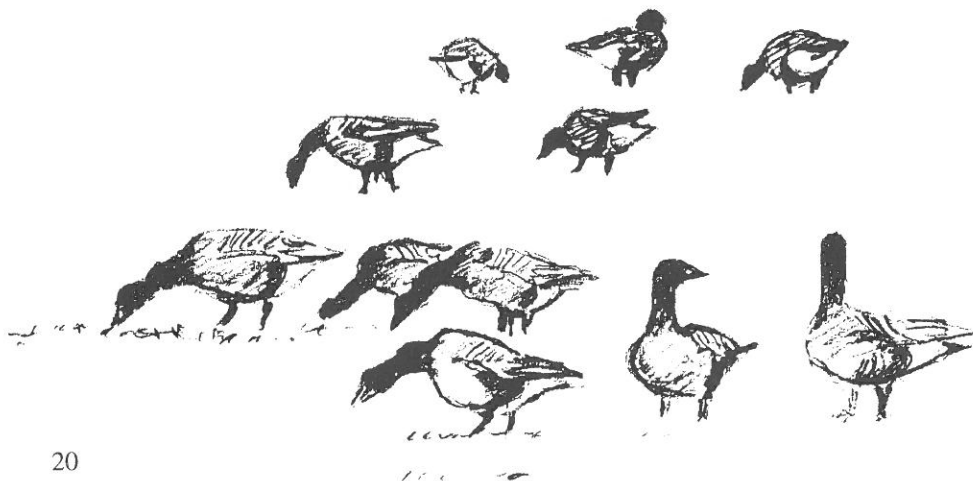
Den 26 april 1993 observerades grågås-familjen med sju ungar i Klosterviken i Börringesjön. Fyra var försvunna vid märkningen den 13 juni, men tre av dem var kvar och märktes med halsringar (HCL, HCN, HCR). HCN har en hona, som tillsammans med sina kullsyskon blev flygg den 4 juli.

HCN sågs i Skåne tillsammans med övriga familjen t o m den 4 oktober, men

därefter saknas observationer fram tills det att hon blev skjuten. Av de övriga ungarerna sågs HCL i Skåne 23 januari - 9 maj 1994, men inte därefter. Syskonet HCR däremot sågs i Skåne 23 januari - 25 april 1994 och ruggade på Saltholm 26 maj - 18 juni. Observerades åter i Skåne 4 februari - 10 november 1995 och var våren 1996 åter i Skåne.

Syftet med forskningsprojektet är att skaffa kunskap om gässen, deras utbredning och flyttningar och bekostas delvis av bidrag från Svenska Jägareförbundet. Nordens grågäss är i regel märkta med en blå halsring, men i våra trakter har även observerats en med röd ring, märkt i Tjeckien och två med gröna, märkta i Holland. Sädgäss märks i regel med orange halsring. Skjuter du en märkt gås, eller finner en död, hjälper du till med kartläggningen genom att sända in ringen till Ekologihuset, 223 62 Lund, där Hakon Persson och Leif Nilsson alltså arbetar med projektet.

Text och bild: Lars G Truedsson

VAPENSERVICE I MALMÖ

Vapenreparation med garanti

Ompipning, omstockning, blånering, plastbäddning, oljeskränkning, Coustombygge, pluggning, skrotning, ändring m intyg, värdering av vapen även luftgevärsservice och handladdning
Vi tar emot och säljer vapen för kundens räkning
Beredning av rådjurstrofé m sköld mm

ring eller besök oss

OTTO'S VAPENSERVICE

Falkmangatan 1, 217 62 Malmö

Tel. 040 - 833 33 Mobil 0707 - 88 21 21 Fax 040 - 13 02 93

Öppettid: vardagar 8.30 - 16.00, torsdagar 8.30 - 18.00

Nyhet! Första gången i Sverige!

Vi är generalagent i hela Skandinavien för **Seeadler-Optik, Nürnberg.**

Ni hittar deras kikare och kikarsikte bara hos oss!

Tysk kvalite med **15 års garanti!** Kom och fynda, vi har jägarvänliga priser!

Prisexempel: 3-9 x 42, 26 mm tub 2.500,-; 3-9 x 45, 30 mm tub 4 400,-; 3-9 x 56 1" med belyst mittkors (rött och grönt) 5 100,-; nattkikare 9 x 63 B DGA nightglas 3 500,- mm...

Medlemmar i Malmö Viltvårdsförening erhåller 10 % rabatt på alla jobb mot uppvisat medlemskort

Jag tar emot lärling att utbilda till fullkompetent vapentekniker, med examensprov

Intresserad? Ring Otto 040-833 33

STYRELSE OCH KONTAKTPERSONER

Styrelse

Rudolf Andersson, ordförande	040 - 46 49 57
Eskil Larsson, v. ordförande	040 - 44 02 98
Kjell Sandström, sekreterare	040 - 30 18 91
Mai Adielsson, v. sekreterare	040 - 49 30 23
Ragne Wedin, kassör	040 - 49 99 97
Jonas Rosengren, ledamot	046 - 29 34 02
Lars Åke Larsson, ledamot	040 - 15 92 35
Lars G Truedsson, ledamot	040 - 41 12 23
Anders Wahlström, ledamot	040 - 96 32 86

Suppleanter

Björn Ramström	040 - 22 33 17
Kurt Lindström, v. kassör	046 - 25 85 58
Jan Åkevall	040 - 96 00 38
Lennart Gotthardsson	046 - 25 49 71

Sektion Utbildning

Anders Wahlström	040 - 96 32 86
Olle Dahlkvist	040 - 46 54 61

Sektion Provedare

Björn Ramström	040 - 22 33 17
Bo Berggren	040 - 40 21 48

Sektion Skytte

Björn Ramström	040 - 22 33 17
Jan-Åke Fransson	040 - 49 48 07
Lars Göran Nilsson	040 - 46 07 06

Sektion Jakt & Viltvård

Charlie Johnsson	040 - 46 65 05
Eskil Larsson	040 - 44 02 98

Sektion Skydds jakt

Tage Andersson	040 - 94 19 41
Bengt Örneberg	040 - 91 50 41

Sektion ungdom

Lennart Splittorff	040 - 43 59 08
--------------------------	----------------

Sektion PR-Red.kommitté

Lars G Truedsson	040 - 41 12 23
Sten Christoffersson	040 - 46 93 50
Thomas Laurell	046 - 14 40 48

Sektion Kvarnbygården

Rudolf Andersson	040 - 46 49 57
------------------------	----------------

Sektion Medlem

Lars Åke Larsson	040 - 15 92 35
Gunnar Westberg	040 - 12 22 04

Revisorer

Raimo Issal	040 - 49 05 88
Carl Johan Lindblad	040 - 49 94 90
Åsa Laurell, suppl	046 - 14 40 48
Sven G Persson, suppl	040 - 93 79 68

Valberedning

Bo Berggren	040 - 40 21 48
Sven Alttrell	040 - 16 11 91
Jan-Åke Fransson	040 - 49 48 07

Kansli:

MALMÖ VILTVÅRDSFÖRENING
KVARNBYGÅRDEN
Östra Kattarpsvägen, Pl 564
212 91 MALMÖ

Telefon: 040 - 49 49 30

Expeditionstid:

Må - Fr kl 08.30 - 12.30

Telefonsvarare övrig tid.

OK

- Automattvätt
- GDS-hall (Gör det självplatser)
- Biltillbehör, reservdelar
- Släpvagnsuthyrning
- Videouthyrning
- Verkstad
- Biluthyrning
- Livsmedel

Högaholm, Kvartettgatan 1, Malmö, tel 040 - 86 630

Bemannad station öppen 07.00 - 24.00

OK Mobilia, Blekingsborgsgatan, Malmö, tel 040 - 96 55 00

Bemannad station öppen vard. 07.00 - 21.00, lö-sö 08.00 - 21.00

Burlövs centrum, Burlöv (Obemannad station)

Segevång, Kronotorpsgatan, Malmö (Obemannad station)

DEN RIKTIGA BENSINSTATIONEN

Jägare

• Vapen

- nya och begagnade - i stor sortering

• Vapenskåp

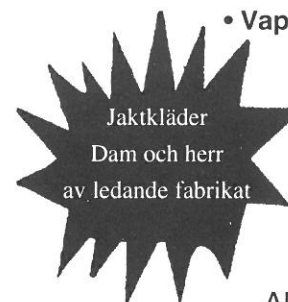
• Tillbehör och reparationer

- i egen verkstad

• Ammunition och lerduvor

• Jaktkläder av ledande fabrikat

- både herr och dam

ALLTID SPECIALPRISER

Avbetalning räntefritt 6 månader.

KJELL:s VAPEN & SPORT AB

Gamla Torget 4 • 245 00 SJÖBO (mitt på torget) • Tel. 0416 - 100 96

Djursjukvård med specialistkompetens

Måndag-Torsdag 8.00 - 19.00. Fredag 8.00 - 17.00

Drop in
vaccination
Mån-Fred
9.00-11.00

**Jour dygnet runt, alla dagar !
Välkomna !**

Drop in
vaccination
Mån-Fred
9.00-11.00

Cypressvägen 11, 213 63 Malmö

Växel, Tidsbeställning: 040 - 22 90 00, Jourtel: 040 - 94 15 64

**Djurshopen är öppen:
Måndag - Fredag 8.00 - 18.00**

I regi av Malmöhus Läns hushållningssällskap

Studie
främjandet

Det naturliga studievealet!

**Språk - Data - Miljö och natur - Dans - Teater
Konst - Foto - Musik - mm**

Tag kontakt med Studiefrämjandet. Vi har resurser!

Fackmän, fotolabb, videokameror, videoredigering, inspelningsstudio, datalabb, projektrum och kopieringsmöjligheter.

Studiefrämjandet, Box 170 79, 200 10 MALMÖ
Triangeln Föreningsgatan 7 Sofiepark Ystadsgatan 53
Tel 040 - 10 87 80 Tel 040 - 672 72 40
Fax 040 - 10 87 99 Fax 040 - 672 72 49